

**תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות
למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה
ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016**

תוכן העניינים

פרק א': כללי	2 -
1. הגדרות	2 -
2. החייב בביצוע התאמות נגישות	3 -
3. מרכז תמיכה	3 -
פרק ב': נגישות מבנים, תשתיות וסביבה	3 -
4. תחולת תקנות מקום קיים	3 -
5. תחולת תקנות מקום ציבורי שאינו בניין	4 -
פרק ג': נגישות השירות	4 -
6. תחולת תקנות נגישות השירות	4 -
7. אקוסטיקה והתאמות	5 -
8. מקומות ישיבה במקומות הלימוד	5 -
9. מדשאות	5 -
10. סיורים	6 -
פרק ד': התאמות נגישות אישיות	6 -
11. אחראי לקביעת התאמות	6 -
12. קביעת התאמות נגישות אישיות	6 -
13. ערר	7 -
פרק ה': שונות	7 -
14. סודיות	7 -
15. שמירת הוראות	8 -
16. החלה	8 -

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 19כט ו-19לא לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 (להלן - **החוק**), ולאחר התייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהסכמת שר האוצר לפי סעיף 19סז לחוק, בהתחשב בהוראות התקן הישראלי, לפי העניין, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': כללי

1. הגדרות

בתקנות אלה –

"**אדם עם מוגבלות**" – כהגדרתו בסעיף 5 לחוק;

"**אחראי התאמות**" – מי שהמוסד קבע כאחראי לקביעת התאמות נגישות אישיות כמשמעותו בתקנה 11.

"**השירות**" – שירות השכלה על-תיכונית שנותן מוסד;

"**התאמות נגישות**" – כהגדרתן בסעיף 19א לחוק;

"**יום התחילה**" – יום תחילתן של תקנות אלה;

"**מוסד**" – מוסד על-תיכוני כהגדרתו בסעיף 19כז(1) עד (4) לחוק, וכן מוסד להכשרת עובדי הוראה שבפיקוח ובתקצוב משרד החינוך שאינו מוסד להשכלה גבוהה;

"**מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה**" – כמשמעותו בסעיף 19מא(ב) לחוק;

"**מורשה לנגישות השירות**" – כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק;

"**מרכז תמיכה**" – כמשמעותו בתקנה 3;

"**תלמיד**" – אדם עם מוגבלות המקבל או המבקש לקבל שירות;

"**תקנות מקום קיים**" – תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011;

"**תקנות נגישות השירות**" – תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013;

"**תקנות מקום ציבורי שאינו בניין**" – תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), התשע"ד-2013.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

2. החייב בביצוע התאמות נגישות

- (א) כפוף לתקנה 15, החייב בעמידה בהתאמות הנגישות לפי תקנות אלה הוא המוסד.
- (ב) נתן מוסד התאמת נגישות לתלמיד לפי תקנה 12, יעבירה המוסד, ככל האפשר באמצעים סבירים, למקום או שירות שאינו המוסד שהתלמיד צריך להיות בו כחלק מלימודיו, ואולם אין באמור לפטור את אותו מקום או שירות כאמור ממתן התאמת נגישות לפי כל דין, לרבות אם התאמת הנגישות ניתנת להעברה
- (ג) נקבעה בתכנית הלימודים של התלמיד לימודים מחוץ לחצרי המוסד, יבטיח המוסד, ככל האפשר, שהלימודים יתקיימו במקום שבוצעו התאמות נגישות לפי תקנות אלה.

3. מרכז תמיכה

- (א) מוסד יקיים מרכז תמיכה שיתמחה במתן סיוע לתלמיד ולמוסד באמצעות אנשים בעלי ידע וניסיון מתאימים ואם יש בכך צורך בהתייעצות עם בעלי מומחיות ספציפית והכול בשיתוף עם התלמיד.
- (ב) מרכז התמיכה ישמש אמצעי לקיום חובות המוטלות על מוסד לפי פרקים ג' וד' ולרבות באמצעות הפעולות האלה, לפי הצורך:
- (1) ייעוץ תמיכה וליווי אישי ומקצועי לתלמיד בקשר ללימודיו במוסד;
 - (2) סיוע בהגשת בקשה כמשמעותה בתקנה 12 ומתן חוות דעת לאחראי לקביעת התאמות נגישות אישיות בדבר ההתאמות הנדרשות;
 - (3) הדרכה וסיוע פרטני או קבוצתי להקניה ושיפור הרגלי למידה ואסטרטגיות למידה;
 - (4) ליווי ותמיכה במתן התאמות ובשימוש בהן בלימודים במוסד;
 - (5) ליווי, הדרכה והכשרה של צוות ההוראה והצוות המינהלי;
 - (6) ייעוץ לצוות המוסד בנוגע למתן התאמות ותמיכה בתלמיד;
 - (7) אספקה, תחזוקה והפעלה של אמצעי עזר ושירותי עזר הנדרשים לתלמיד.
- (ג) מוסד יספק את השירותים המפורטים בתקנת משנה (ב) בכל קמפוס או מרכז לימוד; מוסד רשאי לספק את השירותים האמורים גם באמצעות רכישת השירותים, לרבות הפניה לגורם אחר הנותן אמצעי עזר או שירותי עזר לתלמיד.

פרק ב': נגישות מבנים, תשתיות וסביבה

4. תחולת תקנות מקום קיים

- (א) על מוסד יחולו, בשינויים המחויבים לפי העניין, הוראות הנגישות שבתקנות מקום קיים, למעט תקנות 7 עד 10 לתקנות האמורות.
- (ב) נוסף על האמור בפרט משנה (2)(1) עד (4) לפרט 2 בתוספת הראשונה בתקנות מקום קיים, יחולו על מוסד גם הוראות אלה:

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

- (1) מספר החניות הנגישות שנדרשות לפי תקנות מקום קיים יחושבו בנפרד, לכל חניון שבחזקת המוסד;
- (2) החניות הנגישות ייקבעו קרוב, ככל האפשר, לדרך הנגישה ולכניסות הנגישות של הבניינים שבשטחי המוסד;
- (3) מוסד רשאי, על פי שיקול דעתו, להעביר חניות נגישות בין חניונים כך שהחניות הנגישות ייקבעו קרוב ככל האפשר למבנים שבשטח המוסד וכן בפיזור נכון, כדי לתת נגישות למבנים לאנשים עם מוגבלות.

5. תחולת תקנות מקום ציבורי שאינו בניין

על מוסד יחולו הוראות תקנות 10 (א) ו-16, 18 ו-19 ופרט 12 לתוספת השנייה לתקנות מקום ציבורי שאינו בניין, בשינויים המחויבים לפי העניין.

פרק ג': נגישות השירות

6. תחולת תקנות נגישות השירות

- (א) על מוסד יחולו הוראות תקנות נגישות השירות בשינויים המחויבים לפי העניין, למעט הוראות תקנה 71, פרקים ח' וט' והוראות התוספת הראשונה והשנייה לתקנות האמורות ולמעט ההוראות הקובעות מועדים, ובכפוף להוראות אלה ובכפוף לתקנה 7:
 - (1) בכל מקום שניתן בו שירות יהיה השילוט לאיתור או לזיהוי עומד בהוראות ת"י 1918 חלק 4 – נגישות הסביבה הבנויה: תקשורת, לעניין ניגוד חזותי ומישושי בשילוט, זולת אם הותקן שלט קולי העומד בהוראות התקן האמור או אמצעי טכנולוגי אחר שאז יהיה המוסד פטור מהצבת שילוט שיש בו ניגוד מישושי לפי הוראות אותן תקן;
 - (2) התקיים הפטור האמור בתקנה 25 (ג) במכונת צילום, יעמיד המוסד בספרייה אדם שיסייע לאדם עם מוגבלות בהפעלת מכונת הצילום;
 - (3) תקנה 35 תחול, למעט לעניין מסמכים מצולמים או סרוקים שאין למוסד קובץ דיגיטלי שלהם, ולמעט מדיה תלוית זמן, כגון אודיו או וידאו; לפי בקשת תלמיד יחולו על מסמכים ומדיה תלוית זמן כאמור, הוראות תקנה 29 (ג) ו-(ד) או לפי הוראות ת"י 5568 קווים מנחים לנגישות תכנים באינטרנט, ולעניין מדיה תלוית זמן – לרבות כתוביות ותיאור קולי; ואולם אתרים של סגל מחקר או מעבדות שאינם מיועדים לצורכי הוראה, לימודים או קורסים שיוקמו לאחר יום התחילה יהיו על גבי פלטפורמה נגישה לפי הת"י האמור; תכנים שמועלים באתרים כאמור, לרבות באתרים שהוקמו לפני יום התחילה, יונגשו לפי בקשת תלמיד;
 - (4) על אף האמור בתקנה 69(ב) לעניין תחולתה בשירותי הדרכה והוראה, תקנה 69 תחול למעט תקנת משנה (ב)(5) עד (7);
 - (5) על אף הוראות תקנה 54(2)(א) ו-(ב) יחולו הוראות אלה:
- (א) בחדרי לימוד לרבות מעבדות וחדרי תרגול ובאולמות שבהם עד 100 מקומות ישיבה ולא נעשה בהם דרך קבע שימוש באמצעי הגברת קול, יספק

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

המוסד מערכת להגברת שמע אישית אלחוטית, לבקשת תלמיד; אם נעזר התלמיד באופן קבוע במערכת שמע אישית אלחוטית, יספק המוסד את השירות באופן נגיש באמצעות מערכת זו לפי בקשת התלמיד כאמור;

(ב) בחדרי לימוד, לרבות מעבדות וחדרי תרגול, ובאולמות שבהם מעל 100 מקומות ישיבה ונעשה בהם דרך קבע שימוש באמצעי הגברת קול, יתקין המוסד מערכת עזר לשמיעה והמוסד יספק מקלטי אוזניות לפי הצורך לבקשת תלמיד.

(ב) בלי לגרוע מהוראות תקנת משנה (א), בכל מקרה של סתירה בין הוראות תקנות אלה לתקנות נגישות השירות – יחולו תקנות אלה.

7. אקוסטיקה והתאמות

(א) בחדרי לימוד ואולמות חדשים או במקומות כאמור ששופצו במוסד מיום התחילה ואילך, יחולו הוראות ת"י 2004 חלק 1 – אקוסטיקה במבנים שאינם למגורים: מרחבי למידה במבני קבע – קריטריונים, דרישות תוכן וקווים מנחים, שדן באקוסטיקה במרחבי לימוד; לעניין זה, "שיפוץ" – כמשמעותו בתקנה 7(ד) לתקנות מקום קיים.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בכל האולמות ומרחבי הלימוד הקיימים שבהם 150 מקומות לפחות או מותקנת בהם מערכת הגברה סביבתית קבועה ונוסף על כך ב-10% מהכיתות ומרחבי הלימוד הקיימים במוסד, יחולו הוראות ת"י 2004 חלק 1; מוסד יקבע את פיזור הכיתות עם התאמות הנגישות לפי תקנה זו באופן אחיד בפקולטות ובהתחשב בפיזור המבנים ובגודל הכיתות.

8. מקומות ישיבה במקומות הלימוד

(א) בחדרי לימוד יחולו הוראות פרט (28) לתוספת הראשונה לתקנות מקום קיים לעניין מקומות ישיבה מיוחדים במקום להתקהלות; בחדר לימוד כאמור יוקצו שני מקומות ישיבה מיוחדים לפחות; במקום ישיבה מיוחד יתאפשר שימוש במשטח אופקי לכתובה לאדם עם מוגבלות בניידות.

(ב) ליד תלמיד עם מוגבלות המלווה באדם אחר יובטח מקום ישיבה נוסף למלווה.

(ג) במידת הצורך יובטח, באמצעות מרכז התמיכה, כי לתלמיד יובטח מקום ישיבה בקדמת מקום הלימוד, ככל האפשר; בחדרי הלימוד יוצב שלט ולפיו לאדם עם מוגבלות קיימת עדיפות לשבת במקומות שבקדמת מקום הלימוד.

(ד) על תלמיד עם מוגבלות המסתייע בחיית שירות יחולו ההוראות העוסקות בחיית שירות שבתקנות נגישות השירות, למעט אם קבע האחראי לקביעת התאמות כי נוכחות חיית השירות פוגעת באופן בלתי סביר בשירות; קבע כך האחראי לקביעת התאמות, הוא יקבע התאמה חלופית שתבטיח נגישות סבירה לתלמיד עם מוגבלות ויוקצה מיתקן שתוחזק בו חיית השירות במהלך מתן השירות.

9. מדשאות

במדשאה של מרכז לימוד שכלל הלומדים בו הוא 150 אנשים לפחות יחולו הוראות אלה:

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

- (1) אל מדשאה המותרת לשימוש הציבור תוביל דרך נגישה לפי הוראות 2.1 לת"י 1918 חלק 2; הפרש הגובה בין מפגש הדרך הנגישה לתשתית המדשאה לא יעלה על 2 סנטימטרים; דרך נגישה במדשאה תבוצע באחד מאמצעים אלה: קטע מרוצף, מפולס עם הדשא, משטח דשא על תשתית מהודקת, קטע דשא מלאכותי, קטע ממשטח גומי ממוחזר, פתרון אחר המאפשר תנועה אל תוך המדשאה;
- (2) קיימת במדשאה או בצמוד אליה פינת ישיבה מוצלת, תהיה הפינה האמורה נגישה;
- (3) הוראות תקנה זו יחולו על 50% לפחות משטחי המדשאות של המוסד המיועדים לשימוש הציבור.

10. סיורים

- (א) תלמיד שמתתף בסיור במסגרת השירות זכאי, לפי בקשתו, להתאמות הנגישות המפורטות בתקנה זו, לפי העניין:
 - (1) מערכת עזר לשמיעה המותאמת לשירותי הדרכה, תמלול, או תרגום לשפת סימנים;
 - (2) תיאור קולי של הסיור, וככל האפשר באמצעות מישוש;
 - (3) הסעה בכלי רכב המותאם למוגבלותו של התלמיד, ככל שניתנת הסעה על ידי המוסד;
 - (4) שימוש בלשון ובאופן המותאמים למוגבלותו של התלמיד;
 - (5) מתן הסבר מראש על הצפוי להתרחש בסיור.
- (ב) הסיור ייערך, ככל האפשר, במקומות נגישים לאנשים עם מוגבלות.
- (ג) נעזר התלמיד במלווה, יאפשר המוסד את השתתפותו של המלווה בסיור.
- (ד) תלמיד המבקש לקבל את ההתאמות המפורטות בתקנה זו יידע את המוסד מראש על הצורך בהתאמת הסיור ויאשר את השתתפותו בסיור עד למועד שקבע המוסד לשם כך.

פרק ד': התאמות נגישות אישיות

11. אחראי לקביעת התאמות

- (א) מוסד ימנה אדם מקרב עובדי המוסד שיקבע, בהתאם לאמור בתקנה 12, התאמות אישיות לתלמיד.
- (ב) מוסד ימנה לאחראי התאמות, אדם מתאים מבחינת כישורים וככל האפשר יהיה האחראי אדם עם מוגבלות; ניתן למנות לאחראי מי שהוא עובד מרכז התמיכה.
- (ג) אין באמור בתקנה זו כדי למנוע מהמוסד למנות ועדה כאחראי התאמות.

12. קביעת התאמות נגישות אישיות

- (א) תלמיד המבקש לקבל התאמת נגישות אישית בלימודים ובהיבחות לרבות הנגשת חומר הלימודים לפי פרק זה (להלן – **המבקש**) יידע את המוסד בדבר הצורך בהתאמות

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

נגישות אישיות וימלא בקשה לאחראי לקביעת התאמות לפי טופס של המוסד, ובלבד שבטופס כאמור יצוין שתלמיד זכאי לסיוע במילוי הטופס במרכז התמיכה; לבקשה יצרף המבקש תיעוד מעודכן בדבר היותו אדם עם מוגבלות וכן לגבי צרכיו למתן ההתאמות; כמו כן יצרף המבקש מסמכים נוספים הנוגעים לעניין, בהתאם לבקשת האחראי לקביעת התאמות ובהתאם לסדרי נוהל שיקבע המוסד לעניין זה; המבקש רשאי לצרף המלצות על התאמת נגישות מסוימת שנתן מורשה נגישות או כל מסמך אחר הנוגע לבקשה.

(ב) האחראי לקביעת התאמות רשאי להתייעץ עם מרכז התמיכה או מומחה אחר וכן עם כל גורם אחר.

(ג) סבר האחראי לקביעת התאמות שיש לדחות את הבקשה, ישמע את התלמיד, לפני קבלת ההחלטה, והתלמיד רשאי לבוא עם מומחה מטעמו, במועד שקבע האחראי לקביעת התאמות.

(ד) החלטת האחראי לקביעת התאמות תהיה מנומקת ובכתב, ובכלל זה התייחסות לדחיית המלצות שהביא התלמיד, ותינתן בתוך 30 ימים מיום הגשת הבקשה; המוסד יידע את המבקש בכתב בדבר החלטת האחראי לקביעת התאמות ונימוקיה לא יאוחר מ-10 ימים מיום קבלתה.

(ה) התאמה תינתן סמוך, ככל האפשר, למועד ההחלטה לתתה ולא יאוחר מ-45 ימים מיום ההחלטה.

(ו) התאמה לפי תקנה זו תינתן כך שלא יפגע מהות השירות, ואם נדחתה בקשה להתאמות נגישות בנימוק של פגיעה במהות השירות, יפרט האחראי מהי מהות השירות שנפגעת וכיצד היא נפגעת מההתאמה המבוקשת.

13. ערר

(א) על החלטת האחראי לקביעת ההתאמות רשאי המבקש לערר לפני ועדת ערר, בתוך 15 ימים מיום שנודע לו עליה.

(ב) בוועדת ערר יהיו חברים נציג החוג הנוגע בדבר או נציג אחר של המוסד, נציג דקנאט הסטודנטים או בעל תפקיד דומה אחר במוסד ונציג מרכז התמיכה, ואולם האחראי על קביעת התאמות לא ישב כחבר בוועדת ערר; ככל האפשר, אחד מחברי ועדת הערר יהיה אדם עם מוגבלות.

(ג) מבקש המעוניין להופיע לפני הוועדה יגיש על כך בקשה בכתב ויופיע לפניו במועד ובמקום שתקבע הוועדה, והמבקש רשאי לבוא עם אדם מטעמו.

(ד) החלטת ועדת הערר תהיה מנומקת ובכתב ותינתן למבקש לא יאוחר מ-30 ימים מיום הגשת הערר.

פרק ה': שונות

14. סודיות

מי שהגיע לידיו מידע על אדם לפי תקנות אלה, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לפי הוראות תקנות אלה או על פי דין.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ז-2016

15. שמירת הוראות

הוראות תקנות אלה באות להוסיף על שירותים הניתנים על פי כל דין, וכן נוהג או הסכם שהמוסד אינו צד לו, ואין בהן כדי לגרוע משירותים הניתנים כאמור.

16. החלה

הוראות תקנות אלה יוחלו בהדרגה לפי הוראות סעיף 19 לא(א) לחוק¹.

ג' באלול התשע"ו (7 בספטמבר 2016) נפתלי בנט
שר החינוך

¹ להלן סעיף 19 לא(א) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

19 לא. החלה הדרגתית

(א) הוראות הנגישות לענין נגישות מוסדות על-תיכונים ושירותי ההשכלה הניתנים על ידיהם, לפי חלק זה, יוחלו בהדרגה, במשך תקופה שתחילתה לא יאוחר מיום ב' בתשרי התשס"ט (1 באוקטובר 2008) וסופה לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לענין רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום י"ב בחשוון התשע"ח (1 בנובמבר 2017) לענין מי שאינו רשות ציבורית (בחלק זה – **תקופת הביניים**); עד תום 12 חודשים מיום פרסום תקנות לפי סעיף 19 כט יקבעו שר החינוך ושר התעשייה המסחר והתעסוקה, לפי הענין, בצו, את ההחלה ההדרגתית של הוראת הנגישות כאמור על המוסדות שעליהם חלות התקנות, בהתחשב בתכניות לפי סעיף 19 לכל שהוגשו; בקביעת ההחלה ההדרגתית לפי סעיף זה רשאי השר להביא בחשבון את היקף פעילותו של השירות, האזור שבו הוא ניתן, סוג המוגבלות וקיומן של חלופות נגישות באזור מסוים.